

Τα μυστικά για μια βιώσιμη φυτεία καρυδιάς

γράφουν οι Δρ. Μάνθος Ιωάννης, ερευνητής βαθμίδας Δ΄ Τμήμα Ακρόδρυων Βαρδατών Ινστιτούτο Γενετικής Βελτίωσης & Φυτογενετικών Πόρων και Δρ. Δήμος Ρούσкас, διατελέσας τακτικός ερευνητής του ΕΘΙΑΓΕ

Η Ελλάδα, με παραγωγή καρυδιών με κέλυφος περίπου 31.860 τόνους για το παραγωγικό έτος 2018 (FAOSTAT, 2018), είναι η τρίτη παραγωγός καρυδιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μετά τη Ρουμανία (56.053 τόνοι) και τη Γαλλία (37.347 τόνοι). Παρά την αξιολογη παραγωγή καρυδιών, η Ελλάδα εισάγει καρύδια και κυρίως καρυδόψικα.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, για να καλύψει τις ανάγκες της σε καρύδια και καρυδόψικα, στρέφεται στην αγορά κατώτερης ποιότητας καρυδιών από Πακιστάν, Κίνα, Ινδία, κ.λπ. Σημειώνεται ότι σε μεγάλο ποσοστό η καρυδόψικα των ασιατικών χωρών είναι μέτριας έως απαράδεκτης (ταγγισμένη) ποιότητας. Η παγκόσμια παραγωγή δεν μπορεί να καλύψει τη ζήτηση, ειδικά σε καρύδια καλής ποιότητας και γι' αυτό η ΕΕ παρουσιάζεται ελλειμματική.

Αν και η καλλιέργεια της καρυδιάς είχε απαξιωθεί στο πέρασμα των χρόνων, (ανεμβολίαστα δέντρα, διάσπαρτα, υπερβολική υλοτόμηση, μικρές εκμεταλλεύσεις, λαθμεννή επιλογή ποικιλιών κ.ά.), τα τελευταία χρόνια επιστρέφει δυναμικά στο προσκήνιο με νέες πηλαγίκαρπες ποικιλίες με υψηλή παραγωγικότητα και πολύ καλή ποιότητα καρπού, με αποτέλεσμα οι προοπτικές για την

περαιτέρω ανάπτυξη της να είναι πολύ ευνοϊκές.

Το κλίμα της χώρας μας είναι ιδιαίτερα ευνοϊκό για την καλλιέργεια της καρυδιάς, γιατί χαρακτηρίζεται από έναν άριστο συνδυασμό ηλιοφάνειας και θερμοκρασίας κατά τη βλαστική περίοδο των δέντρων και τη χειμερινή περίοδο από επαρκείς χαμηλές θερμοκρασίες για τη διακοπή του λήθαργού τους, με αποτέλεσμα την παραγωγή προϊόντων άριστης ποιότητας και, μάλιστα, με ταυτόχρονη πολύ υψηλή παραγωγικότητα.

Είναι μια δενδροκομική καλλιέργεια που παρουσιάζει σοβαρό οικονομικό ενδιαφέρον, δίνει στον παραγωγό μεγάλο χρονικό περιθώριο να οργανωθεί και να εμπορευθεί την παραγωγή του. Μπορεί να αξιοποιήσει ορεινές και ημιορεινές περιοχές και, μάλιστα, να ευνοηθεί από τα χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος αυτών των περιοχών, δίνον

Παραγωγή, εισαγωγές και εξαγωγές καρυδιών με κέλυφος στην Ελλάδα

	Παραγωγή ¹	Εισαγωγές ²		Εξαγωγές ²	
	Τόνοι	Αξία σε ευρώ	Ποσότητα σε κιλά	Αξία σε ευρώ	Ποσότητα σε κιλά
2016	28.788	17.625.521	3.118.783	1.328.507	286.639
2017	35.783	21.966.754	3.454.771	2.249.285	439.138
2018	31.860	20.241.443	4.236.638	1.853.039	425.576

¹Πηγή: FAOSTAT, 2018

²Πηγή: INCOFRUIT-HELLAS βάσει στοιχείων ΕΛΣΤΑΤ & EUROSTAT

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ παραγωγή δεν μπορεί να καλύψει τη ζήτηση, ειδικά σε καρύδια καλής ποιότητας και γι' αυτό η ΕΕ παρουσιάζεται ελλειμματική

νας άριστης ποιότητας προϊόντα.

Οι πολλαπλές χρήσεις της καρυδιάς την έχουν καταστήσει μία ασφαλή και μακροχρόνια επένδυση. Ο καρπός της χρησιμοποιείται νωπός ή ξηρός, τα δέντρα καρυδιάς καλλιεργούνται στη χώρα στους εξής τύπους κλίματος: ηπειρωτικό, μεσογειακό ξηρό, μεσογειακό υγρό, ορεινό και σε εδάφη κυρίως ασβεστολιθικά, με pH από 7,3-7,9, γόνιμα και βαθιά.

Αν και η καλλιέργειά της διαχρονικά εντοπιζόταν στις ορεινές και ημιορεινές περιοχές, εντούτοις τα τελευταία χρόνια με την εισαγωγή νέων βελτιωμένων ποικιλιών (αμερικανικές και γαλλικές) μπορεί να καλλιεργηθεί άριστα και σε πεδινές περιοχές με μεγάλες αποδόσεις. Από το 1980 περίπου άρχισε η φύτευση

νέων καρυδεώνων, με κύριες ποικιλίες: Serr, Gustine, Amigo, Vina, Hartley, Chandler (1990), Lara και Franquette, με τους ανάλογους επικονιαστές. Όλες οι ποικιλίες καρυδιάς εμβολιάζονται σε σπορόφυτα καρυδιάς Juglans Regia L. λόγω της ανεκτικότητάς της στον ιό Cherry leaf roll. Προτιμώνται σπόροι δέντρων ζωηρής βλάστησης της Juglans Regia L.

Οι ποικιλίες καρυδιάς διακρίνονται ανάλογα με τον τρόπο καρποφορίας τους σε δύο κατηγορίες:

- * Στις ακρόκαρπες που καρποφορούν στους ετήσιους βλαστούς, μόνο στον ακραίο οφθαλμό ή και στον πλησιέστερο κατώτερο του ακραίου οφθαλμό.

- * Στις πηλαγίκαρπες που καρποφορούν στους ετήσιους βλαστούς, όχι μόνο στον ακραίο οφθαλμό, αλλά και σε πολλούς πλευρικούς οφθαλμούς.

Κριτήρια επιλογής των ποικιλιών

- * Η επιλογή πηλαγίκαρπων ή ακρόκαρπων ποικιλιών. Στην περίπτωση των πηλαγίκαρπων, η είσοδος στην παραγωγή είναι γρήγορη και η παραγωγή μεγάλη, αλλά η καλλιέργειά τους είναι πιο εντατική και απαιτητική σε σχέση με τις ακρόκαρπες.

- * Η ποικιλία που θα επιλεγεί θα πρέπει να παρουσιάζει έναρξη βλάστησης, όταν έχει ξεπεραστεί ο

κίνδυνος εαρινού παγετού στην περιοχή εγκατάστασής της.

- * Στις ορεινές περιοχές θα πρέπει να επιλέγονται τοποθεσίες απαλλαγμένες από παγετούς ή να χρησιμοποιούνται όψιμες ποικιλίες που βλαστώνουν μετά την παρέλευση των παγετών. Τέτοιες ποικιλίες είναι η Chandler, η Hartley και η Lara, κατάλληλες για ημιορεινές και ορεινές περιοχές και η Fernor, η Fernette, και η Franquette, κατάλληλες για ορεινές και πολύ ορεινές περιοχές.

- * Οι χαμηλές θερμοκρασίες του χειμώνα να ικανοποιούν τις απαιτήσεις της ποικιλίας για τη διακοπή του λήθαργου (Πηλαγίκαρπες 800 έως 1.000 ώρες κάτω από τους +7°C και Ακρόκαρπες 1.000 έως 1.300 ώρες), διότι αν δεν ικανοποιηθούν οι ανάγκες σε ψύχος, παρατηρείται καθυστέρηση στην έκπτυξη των οφθαλμών, χαμηλή παραγωγή και ξηράσεις κλάδων.

- * Να είναι ανθεκτική στη βακτηρίωση του άνθους και του καρπού και στην ανθράκωση των φύλλων της καρυδιάς.

- * Στις πεδινές ζώνες που σημειώνονται θερμοκρασίες μεγαλύτερες των 41°C, επαναλαμβανόμενες και με μεγάλη διάρκεια, να επιλέγονται ποικιλίες με αντοχή στις υψηλές θερμοκρασίες (π.χ. η Chandler με καλή αντοχή, σε αντίθεση με την Gustine που είναι πολύ ευαίσθητη),

διότι υπάρχει κίνδυνος ηλιοκαύματος των καρπών.

Για να είναι, όμως, ανταγωνιστική η καλλιέργεια, θα πρέπει να υπάρξει ορθός προγραμματισμός που συνίσταται:

1. στη χρησιμοποίηση της καλύτερης για την περιοχή ποικιλίας,
2. του κατάλληλου υποκειμένου,
3. στη σωστή επιλογή και διαμόρφωση σχήματος και του αναγκαίου κλαδέματος των δέντρων,
4. στην ορθή λίπανση και φυτοπροστασία,
5. στον τρόπο και στην επάρκεια άρδευσης,
6. στη μηχανοποίηση των εργασιών και ιδιαίτερα του κύκλου εργασιών συγκομιδή - αποφλοίωση και πλύσιμο καρπών - ξήρανση - διαλογή και
7. στην ορθή οικονομική διαχείριση της εκμετάλλευσής.

Στον τομέα, όμως, που υστερούν οι νέες εκμεταλλεύσεις, που έχουν βιώσιμη έκταση (τουλάχιστον 30 στρέμματα για τις πηλαγίκαρπες ποικιλίες και 40 στρέμματα για τις ακρόκαρπες) είναι η μηχανοποίηση του κύκλου εργασιών: συγκομιδή με δόννη - αποφλοίωση με ταυτόχρονο πλύσιμο των καρυδιών - ξήρανση - διαλογή.

Ο ανωτέρω τομέας είναι μεγάλης σπουδαιότητας, γιατί βελτιώνει την ποιότητα των καρπών, διευκολύνει την εκτέλεση των εργασιών και μειώνει πάρα πολύ το κόστος παραγωγής. Περιοχές με μικρές κλίσεις προσφέρονται καλύτερα για μηχανοποίηση της καλλιέργειας.

ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΑ

Απόφαση - «φωτιά» για την κλωνική επιλογή αναζωπυρώνει τις αντιδράσεις

του Αντώνη Ανδρονικάκη

ΑΝΑΖΩΠΥΡΩΣΗ της φωτιάς, που είχε η προκαλέσει το καλοκαίρι του 2018 η τότε επικείμενη δημοσίευση της απόφασης Κόκκαλη, με θέμα την κλωνική επιλογή αμπελού, αναμένεται να προκαλέσει στις τάξεις αμπελουργών, οινοποιών και φυτωριούκων η έκδοση της ΥΑ που έχει στη διάθεσή της η «ΥΧ» και δημοσιεύεται σήμερα στο ypaithros.gr. Η απόφαση, με θέμα «Τεχνικός κανονισμός επιλογής και αποδοχής κλώνων ποικιλιών και υποκειμένων αμπελού» βρίσκεται ένα βήμα προτού πάρει ΦΕΚ. Από την ανάγνωσή της διαπιστώνεται ότι τα επίμαχα σημεία, στα οποία είχαν σταθεί επανειλημμένα συντελεστές του κλάδου, παραμένουν, ενώ φαίνεται να διατυπώνονται με πιο κατηγορηματικό τρόπο. Πλέον, δεν είναι λίγοι όσοι εκφράζουν τον φόβο της διατήρησης ενός «σχίσματος» στις τάξεις του παραγωγικού και επιστημονικού δυναμικού του τομέα της αμπελούς.

Το επίμαχο σημείο της ΥΑ

Σημείο τριβής, τόσο επί της περιόδου Κόκκαλη, όσο και στη νέα ΥΑ, αποτελεί το άρθρο της απόφασης που αναφέρεται στις προϋποθέσεις εγγραφής του πρώτου κλώνου στον εθνικό κατάλογο ποικιλιών αμπελούς. Σύμφωνα με την επιχειρηματολογία που είχε αναπτυχθεί κατά την πρόσφατη εκδήλωση που είχε πραγματοποιήσει στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών η ΚΕΟΣΟΕ και, μάλιστα, υπό την αιγίδα του ΥΠΑΑΤ, έγκριτοι καθηγητές και γεωπόνοι του κλάδου είχαν υποστηρίξει ότι δεν αρκεί η εγγραφή ενός κλώνου στον κατάλογο μόνο με την εκπλήρωση φυτοϋγειονομικών προϋποθέσεων και τη γενετική του ταυτότητα. Το άρθρο 5 της απόφασης συγκεκριμένα αναφέρει: «Κατά παρέκκλιση του άρθρου 4 για την αποδοχή του πρώτου υποψήφιου προς εγγραφή κλώνου στον εθνικό κατάλογο, ο υποψήφιος κλώνος προτείνεται για εγγραφή μόνο εφόσον διαπνεί την ποικιλιακή του ταυτότητα και διαπιστωθεί ότι πληροί τις φυτοϋγειονομικές απαιτήσεις του Παραρτήματος Ι του άρθρου 22 της αριθμ. 258676/29-09-2003 απόφασης και του κανονισμού (ΕΕ) 2016/2031 και κάθε άλλης ενωσιακής και εθνικής διάταξης περί φυτοϋγείας χωρίς να απαιτείται: α) ο έλεγχος του/των ιδιαίτερου/ων χαρακτηριστικού/ών αυτού και β) η εγκατάστασή του πειραματικού αμπελώνα ελέγχου του άρθρου 6». Η «ΥΧ» θα ανοίξει μια ευρεία συζήτηση των εμπλεκόμενων με τη ζήτημα, ωστόσο δεν μπορεί παρά να επισημάνει ότι οι ανωτέρω έχουν αποτύχει να βρουν κοινό τόπο για έναν συμβιβασμό, γεγονός που μόνο επιπτώσεις μπορεί να έχει στην αμπελοοικονομική παραγωγή.

